

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 18. augustā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 135/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmo daļu un 663. panta pirmo daļu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas), ciktāl tā ar mantu saistītajai personai procesā par noziedzīgi iegūtu mantu neparedz tiesības iesniegt pieteikumu par tiesas nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam, 92. panta pirmajam un otrajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums];

1.2. noteikt ierobežotu pieejamību informācijai par Pieteikuma iesniedzēju.

2. Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa nosaka: “Spēkā stājušos tiesas nolēmumu var izskatīt no jauna, ja tas nav skatīts vai nav pārsūdzams

kasācijas kārtībā vai tiesa iepriekš nav atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību, pēc šā likuma 663. pantā minēto personu pieteikuma vai protesta.”

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 663. panta pirmo daļu pieteikumu par tiesas nolēmuma izskatīšanu no jauna notiesātās un attaisnotās personas uzdevumā vai tādas personas uzdevumā, pret kuru ar tiesas lēmumu kriminālprocess izbeigts, var iesniegt advokāts.

3. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgiem pieteikumiem, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 92. panta pirmajam un otrajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam (ieteikumi Nr. 64/2026 un Nr. 96/2026).

Satversmes tiesas 2. kolēģija 2026. gada 19. jūnijā pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc ieteikuma Nr. 96/2026, jo tajā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības nebija mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto ieteikumu Nr. 64/2026, par kuru kolēģija jau bija lēmusi.

Izskatāmajā ieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto ieteikumu pēc būtības nav mainījies. Līdz ar to kolēģijai ir jāizvērtē, vai izskatāmajā ieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto ieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

3.1. Kolēģijas 2026. gada 19. jūnija lēmumā attiecībā uz prasījumu vērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 92. panta otrajam teikumam norādīts, ka Ieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, kādā veidā tas, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu ar mantu saistītā persona nevar iesniegt ieteikumu par tiesas nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu, aizskar viņai šajā Satversmes normā ietvertās pamattiesības.

Izskatāmais ieteikums papildināts ar argumentiem, ka tiesas lēmums, ar kuru manta atzīta par noziedzīgi iegūtu, vēlāk var tikt izmantots kā pierādījums kriminālprocesā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Tādējādi rodas risks, ka personas saukšana pie kriminālatbildības par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju tiek balstīta nevis uz pierādījumiem par visiem noziedzīgā nodarījuma

elementiem, bet gan uz iepriekš piemērotas prezumpcijas rezultātu, tādā veidā aizskarot Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka process par noziedzīgi iegūtu mantu ir “process par lietu” un tajā tiek lemts vienīgi par mantas noziedzīgo izcelsmi civiltiesiskajā aspektā. Tādēļ regulējums par noziedzīgi iegūtu mantu neietiecas Satversmes 92. panta otrā teikuma tvērumā un neaizskar šajā normā garantētās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2025. gada 14. marta sprieduma lietā Nr. 2022-32-01 15. punktu*). Izskatāmajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi pamatojumu tam, kā apstrīdētās normas aizskar viņai Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietvertās pamattiesības. Savukārt Pieteikumā ietvertie papildus apsvērumi un Pieteikuma iesniedzējas viedoklis par apstrīdēto normu neatbilstību šai Satversmes normai nenovērš kolēģijas 2026. gada 19. jūnija lēmumā konstatētos trūkumus.

3.2. Kolēģijas 2026. gada 19. jūnija lēmumā norādīts, ka pieteikumā daļā par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam nav pamatojuma par to, ka tieši apstrīdētās normas pašas par sevi skar Pieteikuma iesniedzējas mantiskās intereses un tādējādi rada tās tiesību uz īpašumu aizskārumu.

Izskatāmajā pieteikumā izvērsti iepriekšējā pieteikumā sniegtie argumenti par to, ka apstrīdētās normas liedz iespēju nodrošināt efektīvu tāda apgabaltiesas nolēmuma pārskatīšanu, ar kuru Pieteikuma iesniedzējai ir atņemts īpašums. Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem joprojām nav gūstams apstiprinājums, ka tieši apstrīdētās normas pašas par sevi skar Pieteikuma iesniedzējas mantiskās intereses un tādējādi rada tās tiesību uz īpašumu aizskārumu.

3.3. Kolēģijas 2026. gada 19. jūnija lēmumā attiecībā uz prasījumu vērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam norādīts, ka pieteikumā nav ņemta vērā Satversmes tiesas judikatūra par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu būtību un mērķi un nav sniegts pamatojums tam, kādēļ tieši tas, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek noskaidrota personas vaina, nav

uzskatāms par apstākli, kas liedz to salīdzināt ar kriminālprocesu, kura mērķis ir personas vainas noskaidrošana.

Izskatāmajā pieteikumā ir izvērsti viedoklis un argumenti par to, ka dažādu procesu dalībnieku tiesiskais stāvoklis gadījumā, ja personai tiek atņemta manta, ir salīdzināms no pamattiesību aizsardzības efektivitātes viedokļa. Proti, citos procesos, arī civilprocesā, pastāvot procesuālās garantijas, kas ļauj lūgt galīga nolēmuma pārskatīšanu būtisku procesuālo vai materiālo tiesību normu pārkāpumu gadījumā. Tomēr pieteikumā joprojām nav ņemtā vērā Satversmes tiesas judikatūra par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu būtību un mērķi un to, ka starp dažādu tiesvedības procesu tiesisko regulējumu pastāv objektīvas atšķirības, kas liedz tos savstarpēji salīdzināt. Tādējādi izskatāmajā pieteikumā vēl aizvien nav sniegts pamatojums tam, kāpēc atšķirības, kas pastāv starp procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un citiem procesiem par mantiska rakstura jautājumiem nav uzskatāmas par pamatu dažādu procesu atšķirīgam regulējumam.

3.4. Kolēģijas 2026. gada 19. jūnija lēmumā norādīts, ka pieteikumā joprojām nav norādīti argumenti par to, kādēļ no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu likumdevēja pienākums paredzēt spēkā esoša nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, ņemot vērā arī to, kāda ir šā procesa būtība un mērķis – lemt ar mantu saistītus jautājumus, nevis konstatēt personas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Izskatāmajā pieteikumā norādīts, ka personai procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek nodrošināts efektīvs mehānisms, lai novērstu tiesas pieļautas acīmredzamas kļūdas. Apstrīdētās normas liedz augstākas instances tiesas kontroli pat situācijās, kad nolēmums pieņemts, pārsniedzot pilnvarojuma robežas, nelikumīgā tiesas sastāvā vai neievērojot Satversmes tiesas judikatūru un tiesību normu interpretācijas pamatprincipus.

Kolēģija secina, ka izskatāmajā pieteikumā ir izvērsti iepriekš sniegtais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Tomēr pieteikumā ietverto argumentu izvērsšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības. Izskatāmajā pieteikumā attiecībā uz apstrīdēto normu atbilstību Satversmes

92. panta pirmajam teikumam pēc būtības nav norādīti jauni argumenti, kas nebūtu bijuši norādīti jau pieteikumā Nr. 96/2026, un ko Satversmes tiesas kolēģija nebūtu vērtējusi, izskatot iepriekš iesniegto pieteikumu. Līdz ar to arī pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru kolēģija jau ir lēmusi.

4. Pieteikuma iesniedzēja arī lūgusi noteikt ierobežotu pieejamību pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai par Pieteikuma iesniedzēju.

Saskaņā ar likuma “Par tiesu varu” 28.³ pantu pieteikums, pēc kura izskatīšanas pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt lietu, un tā pielikumi ir ierobežotas pieejamības informācija. Lēmums par atteikšanos ierosināt lietu tiek publicēts Satversmes tiesas mājaslapā, aizklājot fizisku un juridisku personu identificējošu informāciju. Tādējādi konkrētajā gadījumā nav nepieciešams papildus noteikt ierobežotu pieejamību pieteikuma iesniedzēju identificējošajai informācijai.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minētais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 135/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina